

Ærø på 3 dage, - forår 2016.

Under forårsrengøringen fandt vi et par gamle feriedage, som trængte til at blive brugt. Vi havde snakket om, at det kunne være hyggeligt med et par dage på Ærø.

Jeg undersøgte flere muligheder for overnatning sidst i april, og ringede blandt til Hotel Ærø, et stort konference hotel i Marstal. Jeg fik om aftenen ikke kontakt til nogen, og efterfølgende fortrød jeg også, det jeg havde gang i, da vejrudsigten til den sidste weekend i april lignede noget, som var løgn. Næste dag blev jeg ringet op fra hotellet, blev spurgt om mit ærinde, hvorefter jeg fortalte om det også om min fortrydelse, hvilket der var fuld forståelse for, men jeg var velkommen til at ringe igen, når vejret ændrede sig til det bedre. Som sagt så gjort.

Søndag d. 8. maj 2016.

Vi forlod Viborg kl. 7 og kørte i pragtfuldt sommervej mod Svendborg. Syd for Odense så vi nogle gule raps marker, og skønt vi fra Viborg var kørt forbi flere af slagsen, var det de første, vi så, med blomster. Mon ø-klimaet og de sydligere breddegrader var årsagen til at de var længere fremme her?

Vi ankom til færehavnen i Svendborg næsten en time før afgang, så vi havde god tid til at slentre rundt og kigge på det spændende historiske færgemiljø. Her fra Svendborg sejlede indtil 1966 Vindeby (Tåsinge) færgen, indtil Svendborgsundbroen blev åbnet. Vi så den meget lille Hjortø færg (fra 1954), som efter omfattende restaurering, hvor alt så helt nyt ud, og nu lå den klar i bassinet og kunne den tage over, hvis den nye færg fik forfald.

Færgen Marstal ankom, og vi kunne kl. 10:15 sejle mod Ærø med planmæssig afgang. Udsejlingen fra Svendborg, gennem Svendborgsund og under den store bro, ud i det sydfynske øhav var en meget smuk oplevelse. Der var masser af sol, og næsten ingen bølger. Vi så enkelte sejlskibe med lidt vind i sejlene. På halvvejen mødte vi søsterfærgen Ærøskøbing, som er meget smukt udsmykket, resultatet af kunstprojektet "Vores kunst" (statens kunsthøj og DR). Udsmykningen er lavet som et kig igennem færgens jernskot, hvor kæmpe billeder viser færgens indhold af biler og lidt tankebilleder og drømme fra passagererne i salonerne. Ved nogle af de ubeboede småøer så vi muligvis sæler ved strandkanten eller måske var det bare sten.

Ved indsejlingen til Ærøskøbing nød vi udsigten til de mangefarvede badehuse på Urehoved, og de fristede os til et nærmere kig, så straks vi kørte i land, fortsatte vi direkte ud til badehusene. Vi så mange bramgæs ved stranden. Badehusene er et stykke kultur, og der er stramme regler for dem. De må ikke bygges større, og der er ikke indlagt vand og el, og de går i arv gennem generationer. Men flotte og hyggelige er de, med den store variation og mange forskellige farver. Vi fandt en bænk nær strandkanten, og nød vores medbragte frokost.

Efter frokost gik vi en tur på de toppede brosten i Ærøskøbing. Nogle rigtig charmerende gader med spændende huse, flere med bindingsværk og mange med fine udsmykninger. Ved dammen, tæt ved, hvor vi parkerede, kunne vi høre noget kvække, og ved nærmere eftersyn viste det sig, at der var hundredvis af frøer, som nød solstrålerne og varmen ved dammens bred.

Vi kørte ud til fortidsmindet Sankt Alberts kirke, som ligger ved et nedlagt voldanlæg ud til Marstal bugt. Omkring 1995 lavede Langelands museum nogle udgravninger på stedet, som klarlagde voldanlægget, og i de meget gamle grave (måske 1000 år siden) kunne man se, at der havde været nogle meget voldelige handlinger med flækkede kranier til følge. Man mener, at banditter og røvere, blandt andet fra Litauen har forsøgt at tilkæmpe sig de ærøske fæstninger. Kirken på stedet blev pillet ned under reformationen, og stenene blev genbrugt til andet byggeri på øen. Stedets historie fremstår meget usynlig og fraværende. En jordvold er alt, der er tilbage, men naturen og udsigten over havet er mageløs.

Vi kørte tilbage mod Marstal, ledte efter maj gøgeurt på ruten, og vi kørte blandt andet ind i det lavtliggende område omkring flyvepladsen, hvor der netop skulle være mulighed for at se Danmarks orkide.

Vi holdt stille længe og iagttog et par terner, som fra lav højde forsøgte at spotte friske fisk. Vi ankom til Hotel Ærø lidt over kl. 16, og blev taget rigtig godt imod. Hotellet ligger i udkanten af Marstal, nabo til søfartsskolen og Jehovas vidners rigssal. Værelset var fint, men vi nøjedes med at tjekke ind, vejret var jo dejligt, så vi kørte ned til havnen, for at kigge os om. Vi ville finde ud af mulighederne for evt. at besøge øen Birkholm. Birkholm er en af landets mindste beboede øer, og der er kun færge fra Marstal dertil. Vi havde store problemer med at finde færgen, og informationer om samme. Vi spurgte flere på havnen, men ingen kunne hjælpe os. Til sidst fandt vi kajpladsen, men ingen færge og ingen info. Vi kørte tilbage til hotellet, og snakkede med portieren om vores forehavende. Han kendte færgekaptajnen personligt, og ringede til ham for at høre om sejlplanen dagen efter. Det var endnu lidt uklart, måske en tur til Birkholm om formiddagen og retur kort derefter, eller måske først en eftermiddagstur og overlægning på Birkholm til næste dag. Vi fik nummeret til kaptajnen og kunne så ringe og spørge til sejlplanen næste formiddag. Vi droppede det projekt, da der var rigeligt at opleve på Ærø i de par dage, som vi havde til rådighed. Vores aftensmad spiste vi i restauranten, hvor der var meget få gæster. Vi fik kyllingeschnitzel med kartoffel, karotter og bønner. Til dessert, - pannacotta. Uhm. Efter middagen så vi dagens fotos på værelset.

Mandag d. 9. maj 2016.

Efter morgenmad var vi kl. 8:45 klar til at køre fra hotellet. Vi var ude af Marstal med det samme, og kørte langs sydkysten, hvor vi gjorde holdt ved Gråsten Nor. I 1856 har man færdiggjort et udtørringsprojekt og vundet 700 tønder land fra havet. Projektet var et af mange i Danmark, som blev besluttet at udføre efter fredsftalen i 1814, hvor Danmark måtte afstå Norge. Den østlige og vestlige del af Ærø var indtil da kun bundet sammen af en smal landtange. Efter bygning af en dæmning og udtørring, så fremstår Ærø, som den samlede ø, den er i dag, 30 km i længden og på det bredeste sted ca. 8 km. I de senere år har det været foreslået at bringe vådområdet tilbage, hvilket blandt andet vil nødvendiggøre flytning af flyvepladsen. Vi gik lidt ud i noret, hvor vi var på udkig efter gøgeurt. Der var meget blødt, nærmest vådt hvorend vi gik, også dette forsøg måtte opgives. Vi kørte videre vestover, og lidt op i det bakkede landskab. Ved Lindsbjerg holdt vi først ind ved skorstensgravene på bakken, og senere gik vi ind og kiggede på langdyssen. Langdyssen blev forstyrret under 2. verdenskrig, da tyskerne brugte den som luftmeldepost, og de havde fjernet alle græstørvene og brugt dem som brystværn ved jættestuen. I 1945 restaurerede Nationalmuseet det hele, men åbenbart lidt forkert i forhold til gamle tegninger. Vi nød den pragtfulde udsigt oppe fra bakken, med massevis af gule raps marker.

Næste stop var den smukke hvide Bregninge kirke med det store sorte egetræsspåne beklædte spir, som tager sig godt ud mellem de stynede piletræer på kirkegården. Inde i kirken så vi den med guld fint dekorerede altertavle, som også har en bagside. Bagsidens oliemaleri vises frem i faste tiden fra askeonsdag til påske morgen. Vi så fotografier af altertavlens bagside i våbenhuset.

Derefter kørte vi til Søbygård. Søbygård ligger ved Vitsø, som også er et inddæmmet område. I 1100 tallet blev der lavet et stort voldanlæg, højt placeret med en fantastisk udsigt over havet. Dele af Søbygård stammer fra slutningen af 1500 tallet, bygget af hertug Hans den yngre. Herregården er renoveret med støtte fra Skov og Naturstyrelsen. I dag ejes den af en selvejende institution. Herregården ligger smukt omgivet af vand på alle sider i et stort voldanlæg. Vi havde desværre ikke tid til at gå en tur rundt om Vitsø.

I Søby var vi inde på turistkontoret - endelig fandt vi et, som havde åbent. På Ærø serviceres turister åbenbart ikke om søndagen, i hvert fald var kontorene i Marstal og Ærøskøbing lukkede i går. Vi besøgte Sæberiet, som ligger lige udenfor Søby. Sæberiet er en hyggelig lille virksomhed, som har til huse i et lille husmandssted med egne krydderurter i haven. Der var desværre lukket, og nogle håndværkere var ved at lave installation, vist nok af ventilationsanlæg og internet. Men alligevel blev vi budt indenfor og kunne både kigge og dufte til lækkerierne og høre lidt om historie og visioner. Virkelig spændende, og vi købte et par håndlavede sæber. Lige efter at have passeret Søby gamle mølle så vi "en guld ko" (ikke en guldkalv) ude på marken. Den tog sig flot ud, som den stod ude på den grønne mark, med havet som baggrund, egentlig var den opstillet for at gøre opmærksom på et galleri. Vi fortsatte til Skjoldnæs fyr, Ærø's vestligste punkt. Fyrtårnet var heldigvis åbent, 20 kr. i entre og der var fri adgang til en udsigt, som i dette smukke vejr rakte helt til Tyskland. Efter at have nydt den friske luft, det blæste godt ved fyrtårnet, kørte vi til Ærøskøbing. Vi var blevet temmelig sultne, klokken var næsten 2, så vi gik ind på røgeriet Nyrøget, hvor vi bestilte smørfisk og laks. Der var nogle bænke uden for, og her satte vi os og nød lækkerierne. Jeg bad en dame ved nabobordet tage et billede af os, hvilket fik en herre overfor til at udbryde, at det kunne han da også have gjort. Et par sætninger senere gik det op for os, at det var Karl Eriks bror, Kim, meget pudsigt.

Efter den dejlige frokost gik vi ind i gaderne med de toppede brosten, og her kom vi til Flaske Peters museum. Det er ingen hemmelighed, at det drejer sig om skibe i flasker. Museet indeholder ca. 500 skibe, som alle er bygget af Peter Larsen. Som 16 årig stak han til søs, og det var ombord på et norsk skib, han lærte kunsten. Han sejlede i 20 år på verdenshavene. Museet i Ærøskøbing er åbnet i 1943 i den tidligere fattiggård. Flaske Peter fik bygget 1700 flaskeskibe og 50 modelskibe, inden siden død i 1960. På museet var der en stor samling af breve og postkort, som Peter modtog på sin 80 års fødselsdag, 3½ kilo breve fra museumsgæster og bekendte fra hele verden.

Fra flasker gik vi hen til vand, nemlig de to gamle vandpumper, som står på torvet i Ærøköbing. Sander har et billede i gemmerne af Else ved vandpumperne fra en gang i 50'erne, hvor de var på Ærø. Pumperne står der endnu, og er vel et af byens vartegn. Hyggeligt tilbageblik. Vi kiggede derefter til frøerne i kæret, hvor der stadigvæk var fuldt vigør. Vi nåede også at kigge indenfor i kirken medens vi var i Ærøsköbing. Den er lille i forhold til kirken i Marstal, men særdeles smuk. Kirken er hvidkalket og opført i 1756.

Afstandene er små på Ærø, så det tog ikke lang tid at køre på tværs af øen, vi stoppede ved parkeringspladsen ved Voderup Klint. Som der stod i brochuren: "Et storslået landskab åbner sig for ens fødder, når man står på kanten af den flade mark". Det var overvældende ved første skue 25 meter over havet og ned over det trappestensagtige landskab. Her kunne vi sagtens have "levet" alle 3 dage af

opholdet. Klinten er dannet ved at landskabsblokke er skredet ned, øverst jordlag, nederst flere lerlag, som er fyldt med snegle og muslingeskaller, som blev aflejret for mere end 115.000 år siden. Der er masser af kildevæld i skrænterne, landmanden vander køer med dette, ganske enkelt stikkes et rør ind i skrænten, og vupti – frisk vand. Vi hørte ingen klokkefrø, det var endnu for koldt, sidst i maj kommer de på banen, der skal være ganske mange her. Vi faldt i snak med et par fra Norge, som sad og nød deres sene frokost på den solbestrålede klint og nød udsigten. De var fastboende på Ærø 1/3 af året, resten af året fordelte de mellem Oslo og Lofoten. Vi sludrede også med en botaniker, som besøgte klinten adskillige gange året rundt. Han fortalte om de mange insekter og smådyr, vi kunne forvente at finde. Vi så 3 løbebiller, meget grønne/kobber farvede. Vi forsøgte at finde gøgeurt, men det lykkedes heller ikke her, sikkert pga. det kolde forår.

På vej tilbage til Marstal så vi en ørn, lidt for langt væk til et ordentlig billede, men vi forsøgte. Lidt nemmere var det at fotografere alliker hjemme ved hotellet, hvor de gik og fandt noget spiseligt i græsplænen. Aftensmaden var stor buffet, aspargessuppe, skinke / oksespidsbryst med salat og forskellige kartofler. Vi så dagens billede høst i restauranten, mens vi nød vores kaffe/the og det sidste rødvin. Hyggeligt.

Tirsdag d. 10. maj 2016.

Efter en dejlig morgenmad fik vi pakket vores sager og gik hen i receptionen for at betale. Vi kunne ikke parkere ved hotellet, da vi kom tilbage i går aftes. Vi holdt derfor ved naboen, Jehovas vidners rigssal, hvilket er ok ifølge hotellets anvisninger. Med nogen undren, måtte vi erfare, at der sad en lille hilsen ved vinduesviskeren. Heldigvis var den ikke fra P-vagten, mere noget i retning af, at vi da var velkomne i selskabet, nu vi alligevel var så tæt på. Således opmuntret til en ny dag kørte vi til stranden, lige som

"morgenfruerne". Vi kørte hen til badehusene ved Marstal, de er mindst lige så smukke som dem ved Ærøskøbing, og i morgensolen var der virkelig sat trumf på. Flere morgenfriske fruer kom, klædte om og tog sig en hurtig dukkert i de blå bølger. Vi blev hurtigt enige om, at det var for koldt for os.

Vi kørte til byen og gik en tur i gågaden, og her gik vi indenfor og studerede Marstal Kirke. Kirken blev indviet i 1738, indtil da var den nærmeste kirke i Rise, knap 10 km vest på. Fiskerne i Marstal havde jo ikke som bønderne hestevogn, så der var langt til kirke, når eneste mulighed var til fods. Kirken blev tidligt for lille, og allerede i 1763 blev den udvidet med 140 pladser. Inde i kirken er der selvfølgelig ophængt mange skibsmodeller, hvert skib har sin historie, et er til minde om de mange søfolk, som mistede livet under verdenskrigene. Et andet minder om storhedstiden, hvor mange Marstalskibe sejlede på Sydamerika. Det største af skibsmodellerne, muligvis Danmarks største kirkeskib, blev fundet drivende i Nordsøen, bjærget og restaureret og har prydet kirkerummet i mere end to-hundrede år.

Herefter gik vi hen på Søfartsmuseet, et rigtig spændende maritimt museum. Her er mange fine detaljer, f.eks. mange af de ting, som sømændene fremstillede på deres frivagter. Mange store modelskibe: helt gamle sejlskibe, men også nyere motorskibe. Desuden en stor malerisamling med skibe. Museet er udvidet ind i flere nabobygninger og virker til hele tiden at blive tilføjet nye emner. Rigtig

spændende. Vi havde desværre for lidt tid, så vi nåede blandt andet ikke over på det gamle værft, som også er en del af museet.

Vi forlod Marstal kl. 11, for at køre mod Søby til færgen kl. 12. Vi gjorde et stop ved uldgården i Bregninge, i dag var der åbent. En rigtig lækker butik, hvor mange ting kunne friste om end lidt dyrt. Vi var fremme ved færgen til Als 20 minutter før afgang. Ombord på M/S Skjoldnæs (navngivet efter det vestligste næs på Ærø) satte vi os op på øverste soldæk. Dækket levede

op til navnet, solen skinnede på os under hele overfarten. Vi nød synet af et par flermastede sejlskibe som netop var stukket til havs, et af dem var tyske Amazone. Ombord på vores skib var flere brudepar, Ærø er blevet et populært sted at blive viet, mange tyskere henlægger den store dag til en af øens mange kirker. Vi faldt i snak med en lille tysk/afrikansk pige med flotte fletninger. Hele den afrikanske familie var flot pyntede efter bryllupsseancen.

Vi syntes ikke, at færgens cafe bød på noget spændende til vores frokost, så vi var sultne, da vi kom i land ved Fynshav kl. 13. Vi fandt intet spiseligt langs vejen, omfartsveje, motorveje etc., så ved Åbenrå valgte vi at køre ind gennem byen og finde noget let. Vi stoppede ved Beach Pit, det lignede meget en pølsevogn, men de kunne byde på en rejeburger. Det tog nogen tid med fremstillingen, men lækker blev den med friskkogte æg og lækker brød. Så var vi klar til hjemturen.

Vi var hjemme i Viborg igen omkring kl. 16.20, og så fik jeg travlt, da jeg skulle til Etnisk madklub på Houkærskolen 10 minutter senere.

Ærø på Kredit:

Vi bestilte ophold på Hotel Ærø, overnatninger, morgenmad, to retters menu til aften og færgebilletter tur – retur. Hotellet sendte en voucher til os pr. e-mail. Voucheren viste vi frem ved færgen i Svendborg og fik en returfærebillet udleveret. Fremme ved hotellet præsenterede vi os og fik nøgle til værelset udleveret. Nøglen viste vi i restauranten, spiste, drak rødvin og kaffe. Først ved afrejse tirsdag morgen ville hotellet gerne se nogle penge. Vi snakkede lidt med receptionisten om sikkerheden for betaling, om nogen var stukket af for regningen etc. De fleste gæster kommer med færgen, bilens nummerplade registreres

sammen med billetten, dette sammen med telefonnummer og mail adr., så er sikkerheden for betaling eller evt. opfølgning udmærket, men selvfølgelig kan det gå galt. Vi syntes, at det kombinerede tilbud var godt, billigere end hvis vi skulle have købt hver enkelt ydelse separat. Hotellet var rigtig godt, maden lækker og spændende og service helt super.

Lidt om Ærø:

Ærø hørte indtil 1864 til Slesvig, meget af jorden tilhørte efter arv flere slesvigske og holstenske hertuger. Det var en tilfældighed at øen efter nederlaget til Østrig – Preussen forblev dansk, og ikke sammen med Sønderjylland kom under Preussen. Kongeriget havde nogle sønderjyske enklaver, en byttehandel med disse gjorde, at Ribe og Ærø kunne overføres til Danmark. Ærø har sit eget flag, om end dets udseende i øjeblikket diskuteres. I flere hundrede år har det været med tre striber gul, grøn og rød lige som det Litauiske. Forskere har påpeget, at Ærø's oprindelige flag var med 9 striber, de samme farver, blot gentaget 3 gange over hinanden. Ærø er et søfartssamfund, i den sene middelalder beroende på blandt andet smugling, størst var søfarten i slutningen af 1800 tallet og frem til første verdenskrig, hvor knap 350 skibe var hjemmehørende i Marstal. I dag er en femtedel af landets coastere hjemmehørende i Marstal og den ene af landets 2 søfartsskoler ligger også her. Ved kommunesammenlægning i 2006 (året før den store kommunesammenlægning) blev de to kommuner slået sammen til en, hvilket også er gældende i dag. Det har uden tvivl været stort for ærøboerne at blive samlet i en enhed, hvilket de ikke har været siden kong Hans's sønner delte den mellem sig i 1634. I dag bor der knap 6300 personer på øen.

Kærlig hilsen, Merete & Bent

